

ด่วนที่สุด

ที่วท (ปคร) 0211/ 5006161

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ถนนพระรามที่ 6 ราชเทวี กทม. 10400

๒๘ สิงหาคม 2550

เรื่อง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิลาเขาดำบล ขอต้ออายุหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าซับลังกา เพื่อทำเหมืองแร่ ตามประธานบัตรที่ 22477/14895 ท้องที่จังหวัดลพบุรี

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(ล)14132 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2550

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อมูล “อนาคตค้างคาวหน้ายักษ์จอมกุ่ม สัตว์หายากที่พบเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียวในโลก แต่ราคาแสนถูก”

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ได้มีหนังสือถึงกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อขอให้พิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิลาเขาดำบล ขอต้ออายุหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าซับลังกา เพื่อทำเหมืองแร่ ตามประธานบัตรที่ 22477/14895 ท้องที่จังหวัดลพบุรี ซึ่งคาดว่าจะนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการในวันอังคารที่ 28 สิงหาคม 2550 นั้น

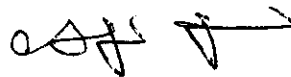
กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ขัดข้องต่อการอนุญาตผ่อนผันให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิลาเขาดำบล เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติดังกล่าว ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และขอให้ข้อมูลเพิ่มเติมผลการศึกษาซึ่งมีการยืนยันว่า พื้นที่เขานินปุ่นในเขตภาคกลาง เป็นแหล่งที่อยู่ประจำถิ่นของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียว จำนวน 4 ชนิดที่ยังไม่สูญพันธุ์ ได้แก่ หนูถ้ำ หนูขนสั้นเขานินปุ่น ค้างคาวหน้ายักษ์จอมกุ่ม และค้างคาวคุณกิตติ ซึ่งมีถิ่นอาศัยอยู่นอกพื้นที่อนุรักษ์ และมีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์ได้ง่าย รายละเอียดปรากฏตาม

2/สิ่งที่ส่งมาด้วย ...

สิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้จะเป็นการดีหากภาคเอกชนที่ได้เข้าไปดำเนินการใช้ประโยชน์ในพื้นที่จะได้มีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณสำหรับการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อนำไปสู่อนุรักษ์และจัดการป้องกันไม่ให้สัตว์ที่พบเฉพาะในประเทศไทยต้องสูญพันธุ์ไปอย่างเนิ่นนาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายยงยุทธ ยุทธวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

โทร. 0 2354 4466 ต่อ 371

โทรสาร 0 2640 9617

อนาคตค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม สัตว์หายากที่พบเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียวในโลก แต่ราคาแสนถูก

ประเทศไทยมีสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมทั้งสิ้น 309 ชนิด ในจำนวนนี้เป็นสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมที่มีเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียวในโลก จำนวน 6 ชนิด หรือร้อยละ 1.9 ของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมที่พบทั้งหมดในประเทศไทยเท่านั้น ได้แก่ เนื้อสมัน (*Cervus schomburgki*) หนูถ้ำ (*Leopoldamys neilli*) หนูชนเลี่ยนเขา หินปูน (*Niviventer hinpoon*) ค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม (*Hipposideros halophyllus*) ค้างคาวท้องน้ำตาลสุราษฎร์ (*Eptesicus demissus*) และค้างคาวคุณกิตติ (*Craseonycteris thonglongyai*) แต่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่เนื้อสมันได้สูญพันธุ์ไปจากโลกแล้ว นอกจากนี้ ในปี 2544 ได้มีรายงานการค้นพบค้างคาวคุณกิตติในประเทศไทย ดังนั้นสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมเฉพาะถิ่นของไทยในปัจจุบันจึงมีเพียง 4 ชนิดเท่านั้นที่ยังไม่สูญพันธุ์

เจ้าค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม จะสังเกตเห็นแผ่นกันจมูกป้องกันออกคล้ายรูปไตอย่างชัดเจน

“ค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม” เป็นค้างคาวขนาดเล็กมาก กินแมลงเป็นอาหาร มีขนาดความยาวช่วงแขน 37- 38 มม. มีน้ำหนักเฉลี่ยเพียง 4 กรัม ในวงศ์หน้ามงกุฎและค้างคาวยักษ์ (Rhinolophidae) ค้นพบที่ “เขาสมอคอน” อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี เมื่อ 33 ปีที่แล้ว (เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2516 โดยคุณกิตติ ทองลงยา และตั้งชื่อเป็นชนิดใหม่ของโลกอย่างเป็นทางการเมื่อ 2517) และเป็นแหล่งตัวอย่างต้นแบบ (type locality) ของค้างคาวชนิดนี้ สภาพพื้นที่เป็นเขาหินปูนลูกเล็ก ๆ พื้นที่ประมาณ 3 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่อย่างโดดเดี่ยว ล้อมรอบด้วยพื้นที่ราบลุ่มอันกว้างใหญ่ คล้ายกับเกาะเล็กในกลางมหาสมุทร และน่าจะเป็นอุปสรรคต่อการ

ย้ายถิ่นฐานของค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่มที่มีขนาดเล็กมาก ไม่มีแรงมากพอที่จะอพยพ หลังจากนั้นมีการรายงานพบในพื้นที่ ถ้ำชันก เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง อุทัยธานี และ ถ้ำเขาสิงโต อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ถ้ำเขาบิน อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี และถ้ำเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี รวม 5 แห่งด้วยกัน

จากปี 2516 เป็นต้นมา การสำรวจสัตว์ทั้ง 3 ชนิด คือ ค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม หนูชนเลี่ยนเขา หินปูน (*Niviventer hinpoon*) และหนูถ้ำ (*Leopoldamys neilli*) ขาดหายไปเป็นระยะเวลาที่นานมากกว่า 30 ปี นักวิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จึงได้ดำเนินโครงการ “การสำรวจสถานภาพสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมเฉพาะถิ่นของไทย ที่อาศัยอยู่นอกพื้นที่อนุรักษ์ในเขตที่ราบ

ภาคกลางของไทย" โดยการสนับสนุนจากโครงการ BRT มีเป้าหมายที่จะติดตามข้อมูล จำนวนชนิดของ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเฉพาะถิ่นหายาก 3 ชนิด ซึ่งมีโอกาสล้มเหลวสูงมาก เพราะสัตว์เหล่านี้อาศัยอยู่ใน พื้นที่ที่ไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย มีความเป็นไปได้ที่อาจสูญพันธุ์ไปแล้ว

คณะนักวิจัย ได้วางแผนกลับไปสำรวจในแหล่งที่มีรายงานการค้นพบ โดยวางกับดัก และตั้ง ตาข่ายดักจับ โดยมีการสำรวจติดตามอยู่หลายพื้นที่ จนในที่สุดก็พบค้างคาวหน้ายักษ์จอมุกุ่ม ซึ่งยังเหลืออยู่ในแหล่งตัวอย่างต้นแบบ ณ ถ้ำโอบ พบค้างคาวหน้ายักษ์จอมุกุ่มอาศัยอยู่ประมาณ 50 – 100 ตัว อย่างที่คาดไว้ หลังจากติดตามหากันอย่างลำบาก ไม่น่าเชื่อว่าตลอดระยะเวลากว่า 33 ปีที่ผ่านมา ค้างคาวชนิดนี้ยังอยู่รอดปลอดภัยจากนักล่าค้างคาวประจำหมู่บ้านที่อยู่รอบๆ เขาสมอคอนมาได้

บริเวณเขาสมอคอน จังหวัดลพบุรี เป็นแหล่งที่มีประชากรของค้างคาวหน้ายักษ์จอมุกุ่มมากที่สุด ของไทยและของโลก ประมาณ 500 – 700 ตัว แต่กักตักอยู่ภายใต้การล่าอย่างหนักที่สุดเช่นกัน ถ้ำที่ประชาชนมักเข้าไปจับค้างคาวมาขาย ได้แก่ ถ้ำโอบและถ้ำผาโถ เนื่องจากทั้งสองถ้ำมีทางเข้าออก แคบ จึงสามารถดักจับค้างคาวได้โดยง่าย ทั้งสองถ้ำนี้มีจำนวนของค้างคาวหน้ายักษ์จอมุกุ่มค่อนข้าง น้อย ประมาณถ้ำละ 50 – 100 ตัว เท่านั้น ส่วนถ้ำตาป่าและถ้ำเจดีย์นั้นเป็นปล่องลึก 12 เมตร ยากแก่การเข้าถึง จึงถูกรบกวนน้อย แต่ละถ้ำมีจำนวนค้างคาวมากกว่า 150 ตัว การล่าค้างคาวจึงน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบทำให้จำนวนค้างคาวในถ้ำน้อยลง

ค้างคาวที่ชาวบ้านนิยมจับมากิน เป็นค้างคาวขนาดเล็ก โดยเฉพาะค้างคาวหน้ายักษ์จอมุกุ่ม ค้างคาวมงกุฎเล็ก และค้างคาวหูหนูตีนเล็กเขี้ยวสั้น ทั้งสามชนิดมีขนาดและน้ำหนักใกล้เคียงกัน คือมีน้ำหนักเฉลี่ยเพียง 4 กรัมเท่านั้น การที่ชาวบ้านนิยมกินค้างคาวขนาดเล็กนั้น เพราะไม่เหม็นสาบ มีขนาดกำลังเหมาะ และกระดูกไม่แข็ง ค้างคาวที่จับได้ชาวบ้านจะนำมาตัดหัวทิ้ง และกลทหนังออก ทำให้ ค้างคาวที่หนัก 4 กรัมมีน้ำหนักเหลือเพียงครึ่งเดียวคือประมาณ 2 กรัม ชาวบ้านจะขายค้างคาวให้กับ ร้านอาหารกิโกรัมละ 150 บาท หรือคิดคร่าวๆ ว่ามีค้างคาวมากถึง 500 ตัวต่อกิโกรัม ค้างคาว เฉพาะถิ่นที่หายากของไทยและของโลกมีมูลค่าทางเศรษฐกิจตัวละ 30 สตางค์เท่านั้นเอง

บริเวณเขาสมอคอนมีการล่าค้างคาวอย่างหนักเพื่อนำมาเป็นอาหาร แสดงให้เห็นว่าค้างคาว เฉพาะถิ่นของไทยชนิดนี้ ยังมีหนทางเอาตัวรอดได้ตลอดระยะเวลา 33 ปีที่ผ่านมา อะไรคือเคล็ดลับในการ อยู่รอดของพวกเค้า? พวกเค้าจะอยู่รอดได้นานแค่ไหน? พวกเค้าอาศัยอยู่กับอย่างไร? หากินกันที่ไหน? นี่เป็นคำถามพื้นฐานอีกด้านหนึ่งที่ยังไม่มีคำตอบแต่อย่างใด

ทางรอดของค้างคาวหน้ายักษ์จอมุกุ่มยังคงอยู่ในความมืดมนต่อไป ถ้าการล่าค้างคาวยังดำเนิน ต่อไปดังเช่นในปัจจุบัน